

Apró hirdetések.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII, Sip ucca 10. Jelgés levelek kettős borítékban, válaszbélyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. Ajánlata komoly és megbízható. Dohány-u. 68.

GAZDAG FÖLDBIRTOKOS, nem hozományvadász, csinos urleányt vagy gyermektelen uriaszonyt 35-42 évig feleségül venne. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

BENŐSULHET 40-45 éves szerény-igényű ember fővárosi üzletbe. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

GAZDAG CSALAD nagyobb hozománnyal férjhez adná leányát. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

NŐSULNE GEPÉSZMÉRŐK, orvos, ügyvéd, földbirtokos. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

FISCHER régi, elismert, megbízható házasságközvetítőhöz bizalommal fordulhat. Dohány-u. 68.

TIZENKILENC éve közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b, Telefon. (Cégnélküli levelezés.)

BENŐSULHET intelligens, vallásos úri-szabó elsőrangú vidéki szabóságba. Cím a kiadóban.

RAK BESZOD leveleznék szellemes orth. uriflúkkal, jókedvű szőke, barna leányok. Csak míg férjhez megyünk — mászhoz! »Im loj achsov érmiszáj?« jeligére a kiadó továbbít.

KERESEK CSINOS, fiatal fiatal leánynak vallásos, jóhangu jesivákat végzett fiataljembert. Hozomány 4000 pengő, lakás és egy állás, mely havi 650 pengő jé védelemmel van egybekötve. Leveleket »Biztos jövő« jelige alatt a kiadóhivatal továbbít.

Állást nyer.

KERESEK vallásos zsidóleányt, ki perpektül jól főz, süt és egyéb háztelendőkben segítkezik. Jó bánásmódban részesül. Klein Ferdinándné, Makó.

Állást keres.

A HAZTARTAS minden ágában jártas előkelő családból való intelligens leány házikisasszonyi, esetleg mint perpekt gyors- és gépirónői irodai alkalmazást keres olyan családnál, hol rituális koszt, jó bánásmód és a szombat megtartása biztosítatik. Cím a kiadóban.

TÖNKREMENT 40 éves kereskedő, ki kitanulta az aprómarha vágást, melyről 3 orth. rabbittól bizonyítványa van, jó előimádkozó és vállalja a sameszi teendőket, elhelyezkedést keres. A hitestvérek megkeresését »Megélhetés 613« jeligen a kiadó továbbítja.

JOGTUDOMANYI doktor szombattartó ügyvédnél ügyvédjelölti állást keres. Mint nyug. államvasuti tisztviselő arcképes igazolvánnyal is rendelkezik. Tekintve, hogy szombattartás miatt oly csekély az elhelyezkedési lehetőség, kéri a szombattartó ügyvédek szíves megkeresését. Cím a kiadóhivatalban.

NAGY GYAKORLATTAL bíró mérlegképes könyvelő, borszakmában jártas fiatalember keres szombattartó cégnél szakmaválogatás nélkül állást. Választ »Kitűnő munkaező« jeligére kér.

ÜVEG- ÉS PORCELLANFESTÉSZET és annak beégetéséhez pénzes társat keresek. Szakismeret nem szükséges. Szíves megkeresés esetén cím a kiadóban.

Fenákel Jónás

zsir és baromfi kereskedése az orth. rab-
bilság felügyelete alatt.
Budapest, VII., Kazinczy ucca 52-54.
Naponta friss áru. Házhoz szállítás.
Telefonhívó J. 34-76.

**PANETH-féle
orth. כשר
SZALÁMIGYÁR
Debrecen**

Ajánlja elismerten legjobb **kővér liba szalámi különlegességeit**, úgyszintén szalámi, virsli és füstölt húsgyártmányait
a legolcsóbb napi árak mellett.
Szállítás postán naponként kétszer.
Cím: Paneth Szalámigyár Debrecen.
Telefon: 7-22.

ויכטיג אויף פורים!

מגילת אחרונת איבערעטצט אויף רייס (גראמס)
אין יידיש-דייטשער שפראכע געדוקקט ווער
אינטערעסאנט. פריי אין גולדען (12 500 ק)
בעמראן אים פארהויין אויף אדרעססע:

Weisz Izrael Miskolc, Szentpéteri-
kapu 10.

ערוף עווענטועלל אויך אנדע פורים-שפיעל צו
בעקאממען וויד.

Nagy szerencsében részesülhet,

ha nálunk vesz részt az osztálysorsjátékban.

Főnyeremény szerencsés esetben

ÖTSZÁZEZER PENGŐ.

Minden második sorsjegy nyer!

Rendeljen tehát mielőbb sorsjegyet

WEISS BÉLA és TÁRSA

Bankház Főelárusítóknál

BUDAPEST, VII., Dob ucca 9.

Sorsjegyárak osztályonként

1/1 1/2 1/4

20 P. 10 P. 5 P.

Huzás április 9-én és 12-én

Szombat és ünnepnap zárva.

Hajszálakat

hölgyek arcáról, karjáról
végleg kiirtja felelősséggel

Pollák Sarolta

hajeltávolító
szer székül-
dése utasítás-
sal.

Budapest, Andrassy-ut 38.

Összes szépséghibák kezelése. (Arcpótlás olcsó bértelrendszerrel). Szemölcsirtás. Fagykezelések. Kérje legújabb prospektusom.

Nyomatott a HELIOS könyvnyomdában Budapest, Sip ucca 3.

Felelős nyomdavezető WEITZ KAROLY

יידישע צייטונג

בעד

ZSIDÓ UJSÁG

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA. • MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10.
TELEFON: József 125-90.

ALAPITOTTA:
GROSZBERG LIPÓT זל

ELŐFIZETÉSI DÍJ: 1 ÉVRE P 20.-
" " 1/2 " " 10.-
" " 1/4 " " 5.-
Postachequekontó-szám: 50.791.

Purimi visszapillantás

A zsidó történet a nagy, a Megilla könyvében megírt purimi esemény mellett vagy ötven más szűkebbkörű purimot ismer. A bajtól megmenekült hívek a gondviselés megnyilatkozását írásban megrögzítik és emlékét évenként felújítják. Ilyen értelemben a magyar orthodoxia is ünnepelhet az idén egy Deák Ferenc-purimot.

Ebben az évben a zsidóság egykori megmenekülésének napja március 18-ára esik. Ez a dátum eszünkbe juttatja az 57 év előtti március 18-át. 1870. év március 18-án tárgyalta le a képviselőház a »Hitör« orthodox egyet folyamodványát egy különálló orthodox szervezet megalkotására.

Arról volt szó, hogy ne kényserítsék a vallásos hívőket a neológ kongresszusi szervezet elfogadására, mert ez egyet jelentett a hitközségi intézmények elvállaltalanításával és a tóratanulás fényének elsötétítésével. A kérvény tárgyalása kezdetén a helyzet nagyon kritikus volt. W a h r m a n n Mór, a neológ vezérférfit és a kormány intimsusa dörgedelmes beszédet tartott a szeparáló törekvések ellen, felhangzott azután J ó k a i Mór szava az orthodoxia ügye mellett, a mérleg serpenyője ide-oda billent, míg Deák Ferenc, a hazai bölcsé a szavával eldöntötte a kérdést. Az orthodoxia külön szervezetre nyert engedélyt és az azóta elmúlt 57 esztendő tanusa-

got tehet arról, hogy mennyi zsidó érték forgott akkoron veszedelemben kisebb és nagyobb kaliberű Hámának miatt és hogy az orthodoxiának joga és oka van szeretettel megemlékezni a Deák Ferenc-purimról.

Az 57 év előtt alkotott keret azóta a felsőházi képvisellel betetőzést nyert, de igazi értékét mégis benső,

vallási és tóratanulási tartalma adja. Ugy van ez, mint a megillában olvasható: lajhüdim hojszo ojro veszimcho veszoszojn vije kor. Egyfelől ott a külső megbecsülés feletti örvendezés, de másfelől ott kell lennie a Tóratanulás fényének és a vallási parancsteljesítés benső örömeinek.

Adar hó 7-ike Budapesten

— A Chevra rendes közgyűlése — Uj tisztikar választása — Chevra-szüde —

A budapesti orthodox hitközség, ill. Chevra Kadisa ez évben is kegyelettel ülte meg Majse Rabénu halálának évfordulóját. A fényesen kivilágított és zsufolásig megtelt Kazinczy-utcai főtemplomban (a Chevra tagjainak bőjtölése folytán) a Mincha ima keretében »Vjchal« tórai felolvasás volt. Az ima befejezése után Hartmann Dávid főkantor kórusával, mély áhitattal recitálta a múlt év óta a balandók sorából elköltözött — a »Zsidó Ujság« két hét előtti számában közölt* — nagyjainkért a kél molé rachamin imát. Ugyancsak eljuttatta a hívők fohászát a hitközségnek ez évben kidőlt két oszlopos tagjának: R. Arje Grossberg זל és R. Smájó Ehrenfeld זל lelki üdvéért.

* Itt említjük meg az Adar 7-iki listánkhoz pótlólag R. Avrohom Cevi Klein szilasbálhási főrabbit z. c. l.

A Chevra Kadisa csütörtökön délután tartotta meg ezévi rendes közgyűlését. Dr. Friedmann Izidor elnök virágnyelvű ékesszólással köszöntötte a megjelenteket. Rámutatott a Chevra impozáns fejlődésére és azon számtalan jótéteményre, a mellyel a Chevra az elmúlt évben dicsekedhet. Szónok ezután megindult hangon mutat rá azon pótolhatatlan veszteségekre, melyek az elmúlt évben a hitközséget érték. Különösen kiemel 10 tagot, akiket a sors kérérlhetetlen akarata közölünk elragadtott. A kegyelet adóját róttá le a nagy talmudtudóssal R. Gavriel זל Hunwalddal szemben. Megható szavakban emlékezett meg bold. főszerkesztőnkéről, R. Arje Grossberg זל ről, aki — ugymond — hervadhatatlan érdemei által magát a Chevránál is halhatatlanná tette.

A régi orthodox temető felé veszi tekintetét, amikor kegyeletes szavakkal megemlékezik a Chevra pénztárnokról, a nemes R. Smájó Ehrenfeld **ר' שמאי** ról. Mindnyájuk, valamint a sok névtelen fölött mély bánatának ad kifejezést s sóhajtozva kérdi:

מי יביא לנו תמורתה?

ki pótolhatja veszteségeinket?

Schlesinger Adolf alelnök benyújtja a zárszámadást, amelyet dr. Abrahamsohn főtitkár részletesen ismertett.

A közgyűlés az elnök összes előterjesztéseit egyhangulag elfogadja és a lejárt mandátumu tisztikarnak megadja a felmentvényt.

Deutsch Vilmos választási elnök felhívja ezután a tagok figyelmét a hivatalos választási listára, amely teljes győzelmet is aratott. Ime a választás eredménye*)

Előljárási tagok:

Dr. Friedmann Izidor, elnök

*Schlesinger Adolf, alelnök

*Reitman Manó, pénztárnok

Weinstock Vilmos, ellenőr

Berger Samu, Filut Beinisch,

*Kornfein Ábrahám, gondnokok.

Választmány:

Bohrer Jakab, *Bohrer Mózes,

*Duschinsky Márkus, Frankl

Adolf, óbudai Freudiger Ábra-

hám, óbudai Freudiger Lipót,

Grünwald Lipót, *Kecskeméti

Adolf, *Klein Ignác (Szerecsen-u.)

*Korein Dezső, *Mauthner Hen-

rik, Rebenwurzl Izidor, Spiegel

Simon, dr. Stern Simon, Straus-

mann Dániel, Süßmann Adolf,

Weisz Mór, Zucker Henrik

Póttagok:

*Moskovics Emil, *Zucker Mór.

*) A csillaggal megjelöltek újak. (Szerk.)

ZSOLDOS

magánfolyam

VII, Dohány-u. 84. Telefon: J. 124-47.

Előkészít középiskolai magánvizsgálatra

A bankott

A Chevra bankette a Rombach-utcai STERN vendéglős kitűnő rendezésében folyt le a hitközség dísztermében.

Az asztalfőn az elnökségen kívül a rabbikar tagjai mellett mint vendégek helyet foglaltak: Vorhand Mózes makói és Reich oszlányi főrabbi. A szüdesz micvó keretében hirdette ki Deutsch Vilmos, a választóbizottság elnöke a megírt választás eredményét, lendületes beszéddel üdvözölve az ujonnan megválasztott dr. Friedmann Izidor elnököt, aki megköszönvén a tisztséget, programul csak eddigi tevékenységének folytatását állította oda:

»A Chevra nagyságát nem a tagok óriási tömege, a díszes paloták tündöklő sokasága, hanem az a szent szellem és önzetlen szeretet és ügybuzgalom teszi, a mellyel a tagtestvérek és mindenek előtt az elnökség a zsidóság oltárán áldoz.«

Vorhand Mózes makói főrabbi mint vendég ünnepelte a Budapesti Orthodox Chevrát, mely fényes csillag gyanánt ragyog a jótevés égboltozatán.

Utána Süszmann Viktor rabbi méltatta szónoki elokvenciával dr. Friedmann Izidor elnöknek a közért kifejtett tevékenységét, mire közkívánatra dr. Abrahamsohn főtitkár, sárbogárdi rabbi lelkes hévvel kiemelte a Chevra célját és törekvését. Azt mondta: »A talaj, amelybe gyökeret vertünk, szent, Szentté avatja azt a tagtestvérek áldozatszeretete, az elnökség önzetlen munkálkodása és mindenek előtt az az áhitattal párosult kegyelet, amellyel a zsidó mult szent tradícióján csüngenek«. Jesajo 6. fejezetének Targum Jojnoszonja nyomán fejtegette igen szellemesen az igazi gemilusz chesedet — Miután az oszlányi főrabbi apjának, Reich Koppel főrabbinak üdvözlését tolmácsolta s az üdvözlést ezzel véget is ért.

A purimrebe feleleteiből

Közli: Szoffer Jechiel

I. Bibliai történet

— Miért volt Adám hosszú életű? — Mert nem volt anyósa.

— Miért keresi a férj a kenyeret? — Egyszer adott az asszony a férfinak egy almát az Édenben és azóta kesereg az emberiség felette.

— Ki ütötte le az összemberiséget egy ngyedét egy ütéssel? — Káin.

— Noé galambja este hazajött és csőrében olajfaágat tartott. Nőstény vagy him volt-e a galamb? — Him, mert a nőstény nem bírta volna tartani estig a csőrét.

— Noé lerészegedett, Lót is. Miért mondják »schicker wie Loth« s nem »részeg, mint Noé? — Noénak nem voltak leányai és így a pletyka nem vitte ki esetét az utcára.

— Honnan tudta Jakov, amikor fölérte álmaiból, hogy »ez bizonyára I-ten

háza?« — Hallotta, hogy a hívek veszekedtek miatta és így tudta, hogy ilyen veszekedés csak templomban esik.

Jiszronak 7 neve volt, miért éppen 7? — Hét leánya volt és valahányszor egyes kiházasított, mindig kényszeregyezséget kellett kötnie és új cégjegyzést eszközölni.

— Bolok, Moáb királya, fel akarta bérrelni Bileámot átkozásra, vajjon nem tudja-e a Rebbe, Bolok nős vagy nőtelen volt-e? — Bizonyára nőtelen, mert ha nős lett volna, nem kellett volna éppen Bileámot átkozásra felbérelni.

— Jóbot minden csapás sujtoja, miért maradt életben mégis a felesége? — Ez volt a legnagyobb csapása.

II. Ünnepek

— Miért zárják be az ajtót a széder előtt? — Mert úgy kezdik, hogy »kol dichfin« (aki éhes, jöjjön és egyék) s félnek, hogy ezt némelyek szöszertint veszik majd.

— A szefirnapokat úgy hívják: »traurige Tage«. Miért? — Mert 49 napon

Rosenheim kontra Breuer

— Frankfurti tudósítónktól —

keresztül számolunk és egy érvet fillért sem látunk.

— Miért nincs esketés a szefirában? — Mert a vőlegény nem megy a chüpe alá, mg véget nem ért a számlálása az ígért homománynak.

— Szombaton nem szabad üzleti ügyekről beszélni, miért szabad tehát parti-ügyekről tárgyalni? — Mert a választás törvénye szerint csak »keser sel kajomo« (mindéig tartó csomó) kötése tilos.

— Miért nevezeték éppen a sátoros ünnep az öröm ünnepének? — Mert a sátorban asszony nélkül állunk.

III. Hitközségi élet?

— A hűséges s becsületes előljáróról azt imádkozzuk: »v'joszlr méhem kol machlo« (az Ur távoljáljon el tőlünk minden betegséget). Miért? — Mert az igazán becsületes előljárónak a működéséből nyavalyát van jövedelme.

— A mai rabbi miért kapnak nagyobb fizetést a régiekénél? — A rabbinak tulajdonképpen csak szchar b'této-t (csak olyan bért, mintha semmittevésel egybekötött foglalkozásuk volna) kell fizetni.

— Miért kell az előimádkozónak nőnek lenni? — Hogy megtört szívvel imádkozzék.

IV. Filozófia

— Mi a zsidó öröm? — Egy hívős lisobeov vagy egy hívős jomkippur, esetleg egy szép fakanál a chomeczhez.

— Hol nem találunk zsidót? — A keresztény temetőben.

— Hol találjuk az összes mesülmedokát? — A keresztény temetőben.

— Miért nem jön Mesiach? — Folyton prolongálják eljöveteleit; peszachkor is, jomkippurkor is azt mondják: »l'sono haboo« (jövő évre Jerusolajomban).

— A halottvivő saroglyának 2 rudja van, a chüpenak 4 rudja, van ebben valami tanulság? — Az, hogy egy ember temetéséhez csak 2 rud szükséges, a chüpenél 2 emberről van szó.

— Miért van a zsidóság szétszórva? — Hogy az egyes zsidó ne a zsidónál legyen góluszban.

— Miért van purimkor minden megengedve? — Erre a feleletet megadom a »Zsidó Ujság« legközelebbi purim-számbában.

Sárváron, özv. Rotschildnél
orth. kóser koszl. Ugyanott lakodalmak is elvégzik!

Az egész világ, de különösen a magyar orthodoxiára nézve nagy fontosságú esemény van készülőben a frankfurti rabbiszék betöltésénél. Amint már megírtam a mult év szeptemberében a »Zsidó Ujság« hasábjain dr. Breuer Salamon z. c. l. hagyományait legméltóbban fia: Rafael tudná képviselni. Ő folytatná azt a tradíciót, amelynek uttörője nagyapja Hirsch Samson Rafael volt, a leghatározottabban kikelt az ugynevezett »Gemeinde-orthodoxie« ellen, a mely nem törekszik teljes különállásra, hanem megelégszik azzal, hogy a nagy hitközség alkalmat adjon neki intézményei fenntartására és a vallástörvények betartására. Ez a párt szóval megelégszik javított kiadásban azzal, amit a pesti hitközség a Rombach-utcában kreált.

Mivelhogy tudják, hogy dr. Breuer Rafael atyjának teljes, a hitközségi politikának minden megnyilvánulására kiterjedő döntő befolyására jogot formál megválasztása esetében, a langyos orthodoxia hívei ellene vannak. A helyzet annál kritikusabb, amivelhogy a Breuer ellenes párt Jacob Rosenheim előljáró személyében igen súlyos vezetőt nyert.

Ű az utóbbi időkben önzetlen működésével az orthodoxia egyik vezérfiává nőtte ki magát és ennél fogva nézetelté-

rése annál súlyosabb következményeket vont maga után. Ű belső meggyőződéséből arra az álláspontra helyezkedett, hogy jogtalanság és igazságtalanság a mai viszonyok mellett az ugynevezett »Gemeinde-orthodoxie«-t elvileg hivatalosan kiközösíteni. Szíve sugallata után indulván, természetesen teljesen megtelekedett arról, hogy ezáltal kiméletlenül szembeszáll a hitközség erkölcsi és politikai irányítójával és a kelet európai (magyar) tóratekintélyek határozatával. Mindaddig, amíg dr. S. Breuer z. c. l. kezében volt a hitközség önkormányzati joga, nem könyvelhetett el J. Rosenheim pártja nagy eredményt, mert ő erélyesen meggátolta azt, hogy ez az eszme tért hódítson és elhárapódzva megdöntse a hitközség alaposzlopait. S. R. Hirsch kiváló alkotásait.

Most, midőn Nyugateurópa ezen erős

AROMA. KÉRÉS ÉL FÉL

„CERES“

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben kapható

HUTTER JÓZSEF

Szappangyár OLAJIPAR részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körút 6. szám.
Telefon: J. 108-92, 93, 94, 95.

של פסח

HUSVÉTI ÁRUT

ismét készít, ez évben az ismert kitűnő minőségben, szigorúan rituális előírás szerint

Schreiber Simon

az egri főtisztelendő főrabbi ur felügyelete alatt a

Franck Henrik Fiai Rt.

Levelezési cím:

Budapest, VI., Benczur ucca 1. sz.

Telefon: 129-19.

Postafiók: 216.

bástyája (כותל מערבי) megtört. J. Rosenheim is elérkezettnek látja az időt terve keresztülvételére és ha kell nem retten vissza ahoz az eszközhöz folyamodni, amelyet a magyarországi rabbik mindnyájan elvetettek és megfeszített energiával, leköszönési fenyegetésekkel azon fáradozik, hogy az elhalt rabbi legidősebb fiát és kétségkívül a legalkalmasabb és legméltóbb utódát a választáson kibuktassa és azt juttassa a rabbi székbe, aki kész lesz megelégedni a szószékkel és a hiva-

talos funkciókkal, de a hitközség belüggéibe beavatkozni nem fog.

A helyzet röviden tehát ez: akvalitások többség határozottan dr. Breuer külválási orthodoxiája mellett, míg a numerikus többség valószínűleg Rosenheim után indul. A választás eldönti az »Jsr. Religionsgesellschaft« fontosságát hosszú időre s nem szeretnők, ha Frankfurt elvesztené a választással jelentőségét a világ független orthodoxiájában.

Moskovits Vilmos.

A Sabosz érdekében

A »Zsidó Ujság« 1. évi 4. számában megjelent levelemet Löwy Hermann ur (Erekujvár) azzal intézi el: »mint orthodox kereskedő, én is csak azt hangoztathatom, hogy mindenki ott vásároljon, ahol jól lesz kiszolgálva és ahol jó árut kap.« Nem helyesli tehát azt, amit én ajánlottam, hogy igyekezzenek a szombattartó a saboszárt áldozatokat hozó kereskedőnél vásárolni, hanem ehelyett társadalmi mozgalmat tart szükségesnek a saboszárt. Hittestvérünk azonban elfelejté, hogy lakóhelyén, ahol általános a szombat megőrzése és ahol a sabosz nem jelent óriási áldozatot, ott egy kis társadalmi propaganda meghozza gyümölcsét. De mit szóljunk Budapestről s más egyéb városokról, ahol a szombattartók csak kicsiny százalékát képezik a kereskedőknek — ezeket nem kellene-e különösen és egy kis áldozat révén is támogatni?

Nem önzés-e ilyenekkel szemben is ama kényelmes elv alapjára helyezkedni: én jól ki akarok szolgálni lenni? Természetes, hogy hangsúlyozni kell, hogy a szombattartó eladó ne éljen vissza a vevővel szemben, mert ismeri kötelességét. És ne hagyja magát a vevő sem becsapni.

De egyenlő árak, áruk, kondíciók mellett a legparányibb kötelességtudás

azt írja elő, hogy a Tóra törvényét יהי אחיד עמך »éljen melletted a te testvéred« meg kell valósítania hathatós támogatásával a szombattartó kereskedőnek.

Ha igaz az, amit Löwy ur mond, ha helyes az ő elve, akkor tulajdonképpen felesleges és lehetetlen munkát végez a Somré Sabosz egyesület! Csodálom, tehát az egyesület vezetőségének hallgatását Löwy ur cikkével kapcsolatban. Remélhetőleg ebben az alkalomban a hallgatás nem jelent beleegyezést.

Sp. E.

A Bpesti Orth. Izr. Hitközség felügyelete alatt álló orth. כשר kávémérés, tej- és tejtermékek a ROMBACH-utcában csak POPPER-nél kaphatók.

Egyben kérem az igen t. régi jó ismerőseimet a **husvétii tejet** előre mielőbb megrendelni sziveskedjenek. Tisztelettel

ברוך Popper
Rombach-u. 15.

של פסח CUKOR

A selypi cukorgyár rt., Selyp

ez idén ismét gyárt **husvétii cukrot** a magyarországi, aut. orth. izr. hitfelekezeti rendeletére, Silberstein Józsuá váci főrabbi ur של פסח felügyelete mellett. Az egész ország orth. rabbikarának határozata alapján, más belföldi vagy külföldi husvétii cukor használata, bárkinek a »Hechserével« is, vallási tilalom alatt áll.

Felvilágosítást a husvétii cukor eladási és szállítási feltételeiről nevezett gyár központ irodája ad: Budapest, V. ker., Zrínyi ucca 14.

Kikre gondoljunk Purim idején?

Még a közelmúltban, a háboru előtt is megvolt a bócherek vándorlása. Bocherjeink vándoruttra kényszerültek és pedig közönségesen kéregetni, vagy más variációban תהרה מזונות inkasszálni. Ez az ut nem volt bizony diadalut. A Kehillek lakói nem túl nagy tisztelettel és hódolattal fogadták őket. A Tóra ezen szegény vándorfiat megvetettek és lenézettek voltak.

Oh, mily szegény, mily הללו חללו! Ifjak, kik életük legszebb éveit odaadják szent Tóránkunk, vándoruttra kényszerülnek egy kis pénzért, kénytelennek legyenek ily lealázó módon filléreket gyűjteni. Hisz, hány-szor egész egyszerűen gunyt üznek belőlük. Elcélodva velük, elüzik arcukról a még magától el nem szállt csepp vért is. Örömet lennek megszegyenyítésükben.

És a bóchereknek ily keservesen töltött nappalok után következett az ahhoz hasonló éjszaka. Ha esteledett, ugy valamely kocszin alatt koczik tetején találtak kis pihenőre. Sokszor istállóban vagy padláson töltötték az éjszakát. Éjjeli nyughelyük egy kis széna volt, de néha bizony csak kemény kőrakás vagy puha fű a szabad ég alatt, hol a fénylő csillagok hűségesen őrkdtek felettük.

Ezen vándorlásra csak borzadállyal lehet visszagondolni. Mert ezen vándorlások alatt elvesztették a bócherek vallásosságuk, emberi önértékük; de sokszor egészségük egy részét is; és sajnos előfordultak — még emlékezhetünk rá — esetek, hogy

fiatal életüket is. Ártatlan vérük Memento volt, hogy nem tűrhető tovább, hogy a jesivák a Chevra-Meozjnosz inkasszálsok által tartásuk fenn magukat. Nem tűrhető tovább, hogy bócherjeink koplaljanak és lerongyolódva járjanak, hogy egyetlen reményük a מילות הסדר legyen, amikor kéregetés alias Chevra-Meozjnosz inkasszáls által összegyűjthetnek egy kis összeget adós áruk kifizetésére és ruhanemük beszerzésére. Memento, hogy tenni kell valamit hogy másképp legyen.

És a háboru után hozzá is fogtak a munkához. Megalakították az azóta lankadatlan dolgozó, áldásosan működő, Győrött székelő Országos Tomché Jesivosz egyesületet. Ezen ma már nélkülözhetetlen intézmény új jesivákat létesített, életre keltette a régieket, felállított, ahol arra szükség volt, menzákat, erőteljesen támogatta az összes jesivákat, felkeltette az egész országban az érdeklődést a jesivák iránt és bevitte a köztudatba, hogy a jesivák fentartása élet és lét kérdése a zsidóságnak. A magyar zsidóság ezen tökéletesen működő szervének köszönhetjük, hogy Csonka-Magyarországon a bócherek száma megközelíti a kétezret. A bócherek nyomorát lehetőség szerint enyhítette. Gondoskodott részben felruházásokról is. Ruházati osztálya igen szépen működik. Örömmel hallottam annak vezetőjétől, Schiff Gábor urtól — együtt utazásunk alkalmával — hogy a ruhakérelmek nagy részét teljesíthették, hogy pár hét alatt több mint 1000 darab fehérneműt, több mint 200 öltönyt és körülbelül ugyanannyi pár cipőt és azonkívül sok télikabátot, kapot stb. osztottak szét a bócherek között. És ugy a rabbik, mint a bócherek áradzó levelekben adnak hálájuknak kifejezést. A Tomche-Jesivosz, mint b. lapjuk legutóbb helyesen jelemezte, »nemesak akarni, de tenni is tud«.

És a bócherek vándorlása, a Chevra-Meozjnosz inkasszáls, a kéregetés majdnem egészen megszűnt. Nem kell már bócherjeinknek szegyenkezni, de nekünk sem kellett már miattuk szegyenkeznünk. Mi gondoskodtunk a Tomche-Jesivoszról, tetterösen támogattuk, a Tomche-Jesivosz pedig gondoskodott a jesivákról és azokat tetterösen támogatta.

A nehéz gazdasági viszonyok következtében azonban újból fenyeget a régi baj. Félő, hogy a bócherek vándorlása kénytelenül újból megkezdődik. Már Elülben is mutatkoztak jelei. Nagyobb a nyomor, kisebb a kereset, a szülők kevesebbet vagy semmit sem tudnak juttatni bócher fiaik számára és sokkal többen szorulnak támogatásra, mint azelőtt. Mődjában lesz-e majd a Tomché-Jesivosznak, mind a segélyre szorulókat támogatni? A segélykérők száma több lett, több lett-e vajjon a Tomché-Jesivosz jövedelme is? Kétkelkedem. Sőt. Bőngészve az egyesületnek a »Zsidó Ujság«-ban közzétett adomány-kimutatásait, mintha a zsidó közönség között bizonyos fásultságot tapasztalnék. Van számos hitköz-

Budapesti Nemzetközi Vásár

1927. április 30. — május 9.

A magyar és számos külföldi állam iparának bemutatója.
50%-os utazási kedvezmény a belföldi vasuti és hajózási vállalatoknál.
Vásárgazdálkodók kaphatók: a Vásárodánál, Budapest, V. ker. Alkotmány ucca 8. és az összes bel- és külföldi tb. képviselőknél.

ség, melynek nevével nem találkozunk ott, sem a ruhaakciónál, sem a pénzádományoknál. Az egyesület sorsjegyakciója sem részesült a kelő pártfogásban, ismét el kellett a huzást halasztani. Be tudjuk-e mindezt a mai gazdasági viszonyoknak, vagy talán már nem életkérdése a zsidóságnak a jesivák léte? Vagy a bócherek vándorlása már nem lenne az a szörnyű szegény és baj, ami azelőtt volt? Szomorú tapasztalataim vannak, hogy igen; Az elmúlt Elül havi Chevra-Meozjnosz inkasszáls bócherek vándorlásainál láttam, hogy azok mennyire ártalmára voltak a bóchereknek minden tekintetben. Sajnos, sok másnak másutt szintén ily tapasztalataik voltak. A vándorlás ma is ve-

Ne törje azon a fejét, hogy mi a legszebb és legolcsóbb Purimi-ajándék,
mert kézzelfogható, hogy az:

A Zsidók Egyetemes Története

cimű, a zsidóság történetét átfogóan megvilágító, értékes, minden egyes részletében lenyűgöző, gyönyörű kiállítású pompás kötet, oly mű, melynek egy zsidó ház könyvpólcáról sem szabad hiányoznia.

Ára: **diszes vászonkötésben Pengő 36'—**
angol félbőr-kötésben „ 40'—

Kiadja az „IMIT“

Előnyös részletfizetés.

széllyel jár. A Tomche-Jesivósz legutóbbi központi gyűlésén elmondták, hogy most Elülben elűnt a nyirhodási sojchetnek a bócher fia, vándorlása közben és mind a mai napig nem tudni felőle.

A bócherék vándorlása ma még inkább Chilul-Hasem, káros és veszélyes. Nem! Ennek nem szabad újabb felélednie. Ujult és fokozott erővel kell valamennyiünknek a Tomche-Jesivósz támogatásához látnunk, hogy az az összes segélykérőket kellően támogathassa. Ajjakozunk egyenként, egyesületenként, hitközségeinként, mindnyájan, ifjaink megmentésére. Alakul-

jon meg — ahol még nincs — az egyesület helyi csoportja. Lépjen be mindenki tagul. Ne legyen családi ünnep, mely fiainkról megfeledkezik. Ne legyen más szent alkalom (sic) adomány nélkül. Pürim, a מתנת לחיים napján gondoljunk szenvedő bócherjainkra. És alkalom se kell, csak igaz, erős akarat az iránt, hogy nem engedjük szent Tóránkkal foglalkozó ifjainkat nyomorogni. Teljesítsük legelső, legszentebb kötelességünket! Tettünkől világosság fog ránk áradni. יהודים דתה אורה זו תורה Ausch Sámuel

Szegények és gazdagok pártja

— Salgótarjáni levelezőnkől —

A »Zsidó Ujság« a multkor megírta, hogy Salgótarjában a hitközségi választások alkalmából megalakult a »szegények pártja«. Lapjuk megírta, hogy a pártnak természetesen egy hive sincs — mert ki akarna szegény lenni — de sok a tagja. Ezzel kapcsolatban meg akarom írni, hogy a nevezett bányavárosban fennáll a »gazdagok pártja« is, amelynek mindenki a hive s hála az Égnek sok a tagja.

Nehogy azt higgye valaki, hogy az itteni bányákban a fekete gyémántok helyét más gyémántokat bányásznak s osztják szét az orthodox hívők között, meg kell jegyezni, hogy nem a vagyoni gazdagok, hanem a szellemi gazdagság, a Tóra-tanulás pártjáról van szó. Ezt a gazdagságot mindenki megbecsüli, ennek a pártnak hive s tehetségéhez képest érdemelt. Ha az ujságokban minden jelentéktelen dologról közölnek hasáboakat, megérdemel egy kis nyilvánosságot az a körülmény, hogy pár év óta Salgótarjában a tóratanulás igazi othont kapott. Az itteni jesiva של ישיבת גונזלר rabbi vezetése mellett fennáll a hivatása magaslatára. Körülbelül 60 növendék tanul ugyszólván éjjel-nap-

pal abban a nagy tanteremben, amelyet a Sász Chevro bocsátott rendelkezésükre. Chevro eme előzéknysége Rosenbergné Ignácz elnök érdeme. A jesiván kívül a limud hatájoiro helyét találta a Tiferesz Bachurimban is. Allandóan két siür van. Az egyikben Kidüsit ad elő Günzler rabbi, a másikban Chümis, Rásit, Kiczür Sulchan Aruchot felváltva Rauchberger Mór, Rosenbergné Ignác, Herstik Márton, Kahán Mihály. Szombatonként Mogén Avrohom előadás van. A szellemi élet felpozíciójában nagy része van a Tiferesz Bachurim tanügyi vezetőinek: Rosenbergné Gyulának és Krausz Jenőnek.

Mind ezt nem az említett urak dicsőségére hozom fel, hisz ezek igazán csak a legnemesebben vett idealizmusból és önzetlenségéből cselekszenek, hanem azért, hogy a salgótarjáni példa utánzásra ösztönözzön és hogy erősítse azokat, akik ilyen cél érdekében fáradoznak és sokszor a legnagyobb erőfeszítéseket kénytelenek kifejteni a közöny és a valástartalanság ellen. A salgótarjáni példa bizonyítja, hogy a szent akarat előbb-utóbb diadalt arat. H. J.

**A terített purim asztalnál,
gondoljunk éhezó bocherjainkra!**

ארטה כשר של פסח
Vénus ételzsir
Snyders győri orth. főrabbi ur hecserével ellátva
Vénus ételolaj
kiváló minőségben minden fűszer, csemege- és ételmiszer-üzletben kapható
Gyártja:
OLAJMŰVEK R.-T.
Kohn Adolf és Társa
Győr—Budapest
Báthory ucca 5. Tel.: T. 8—22.
Képviselet:
Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Uipest“ 161

ארטה כשר של פסח
Fűszerárak
szilva, burgonyaliszt, eceteszenca, ceres, csokoládé, lekvár, paradicsom, borok, szilvórium, stb. legregibb és legmegbízhatóbb beszerzési forrása
Schlanger Bertalan
Uj cím: Budapest, VI., Laudon-u. 7.
Szerencsen-u. sarok. Telefon 126-72.
Eladás nagyban és kicsinyben. Megbízhatóságáról referenciákat a budapesti ort. főrabbi ur nyújt. Egész éven át és husvára is legfinomabb vaj- és sajtok. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölöm Önnek.

קונדמאכונג!
Wirkungsvolle דרשות in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit verfertigt. Zu mässigem Preise, unter strengster Diskretion. Honorar von 5.— P aufwärts und —50 F. Porto rekomandiert im voraus. — Ferner סמנתת ישראל 2-te Auflage zu זקני אבות für 1.— Pengö bei mir zu haben.
ישראל חיים ברון רב ומימ דתיה
vorher in Halle (Deutschland).
Rabb. Israel Braun
Budapest, VII., Szövetség-u. 43.

REMÉNY
a legjobb és legtartalmasabb
Zsidó ifjusági folyóirat
nevel, oktat, szórakoztat.
Szerkeszti: dr. MOLNÁR ERNŐ.
XIII. évfolyam.
Előfizetési díj:
negyedévre 1.60 pengő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, IV., Magyar-u. 3.

A pénteki, illetve szombati Purim

— Aktuális purimi tanulmány —

A megilla elbeszélése szerint őseink, akik a 70-éves babilóniai gólusz idején a gonosz Hámán ellen küzdöttek, a purimi sikeres harcokban a perzsákat 2 napon győzték le: az országban Adar 13-án, a fővárosban, Susánban pedig Adar 14-én. A harcot követő napon megpihentek, vagyis a vidékiek Adar 14-én, a susániak pedig Adar 15-én pihentek meg és ünnepeltek (innen ered egyébként a nap Susán-Purim elnevezése).

Ebben az időben a Szentföld teljesen feldult és kietlen volt. Amikor böleiseink a purim intézményét öröklő generációkra kötelezővé tették, azon törekedtek, hogy a purim ünnep megülését az elpusztított Erec Jiszroél emléke is kifejezésre jusson. (Lásd Rambam Hilchos Megilla és Besz. Jozsef O. Ch. 688)

Ezen célból böleiseink a purim megünneplésének idejéig kétféle választották és kimondották: 1) Mivel a purimi győzelemkor a vidéki lakosság Adar 14-én pihent meg, a purim általában Adar 14-én van; 2) mivel azonban az erődökkel körülvett Susán zsidói annak idején Adar 15-ét ünnepelték meg, elrendeljük, hogy Susán és mindama városok, amelyek

Erec-Jiszroélnek Jósua bin Nün általi birtokbavételekor (a zsidó honfoglaláskor) erődökkel körülvéve voltak, függetlenül a város purimkorabeli, ill. jelenlegi helyzetétől, a purimot Adar 15-én üljék meg.

Eme disztinkció által a Szentföldről való megemlékezés a purimba automaticce beleszőződött. Innen ered, hogy míg a nagy földkerekségen szétszort zsidóság a purimot Adar 14-én ünnepli, addig Susán és Jeruzsálem (a mely Jósua idejében erőd volt) a purimot Adar 15-én tartja meg. (Van egy harmadik eset is: t. i. oly város, amelyre nézve kétely merült fel, hoy Jósua idejében erőd volt-e vagy sem, a purimot mindkét napon üli meg. Így például a palesztinai Tiberiáson mindkét napon olvassák a megillát. Itt említjük meg, hogy a megilla szerint az említett okból Prágában is mindkét napon olvassák fel Eszter könyvét.)

A purim legfontosabb szimbóluma a megilla. קיימת מגילה אצל כל בית מדרש. A megillát illetőleg a talmud azonban úgy rendelkezik, hogy annak szombaton való felolvasása tilos!

A talmudnak ezen szombati megilla-korlátozása reánk semmi kihatással, nem bír, mivel zsinagógai naptárunk konstrukciója szerint purim (Adar 14) sohasem esik szabbatra.

Orth. כשר של פסח bor kitűnő hagyaljai, asztali fehé és vörös borok legolcsóbb árban kaphatók ZUCKER borpince, Rombach ucca 5

Tauber Pensio
Elsőrendű konyha orth. כשר
Abbazia nyitva egész évben.
Siófok Nyitva jun. 1. szept. 1-ig

Higiénikus, egyszerű, olcsó Mikve-berendezéseket készít, átalakít, javít
GYENES ANTAL központi fűtés-, vízvezetékek-, csatornázás- és fürdőberendezési vállalata
Debracón, Arany-János ucca 27. Telefon: 9—37.

Töchterpensionat

Marta Marcus, früher Baden, jetzt Montreux-Chillon (Franz. Schweiz)
Gründliche Erlernung der franz. Sprache, wissenschaftliche hauswirtschaftliche Ausbildung Streng rituell. Referenzen und Prospekt durch die Vorsteherin.

HIREK

NAPTÁR

שבת פ' ני' ט"ז אדר שני

— Susán purim —

שבת kezdete (Bpest): 5 óra 45 p.
שבת kimenetele " 6 " 30 p.

A purim alkalmából összes tisztelt olvasóinak és barátainak szívből

שמחה פורים-t kíván a
ZSIDÓ UJSÁG
szerkesztősége és kiadóhivatala

— ELLENZÉKI ÜLÉS A PESTI HITKÖZSÉG POLITIKÁJÁRÓL. Március 20-án (vasárnap) délelőtt félizenegy órakor a régi képviselőház nagytermében gyűlésre ülnek össze a pesti neolog hitközségnek a mai vezetéssel elégedetlen elemei.

— HITKÖZSÉGI VISZÁLY ÓBUDÁN. A pesti hitközség és a vidéki neolog hitközségek közötti ellentét, amely a felsőházi képviselet választásánál nyilvánult meg, legelőször, most Óbudán is villongást okoz. Kemény Lajos most újra megválasztott hitközségi elnök rokonszenvez a pesti hitközséggel, ezért a választáson kisebbségben maradt párt újra szervezkedett, különösen a pesti hitközség politikáját kifejező neolog hetilap ellen határozták el a legélesebb harcot.

— A TIFERESZ BACHURIM KÖZGYŰLÉSE. Folyó hó 13-án vasárnap délután 5 órakor a szép számmal megjelent tagok jelenlétében tartotta meg a Tiferesz Bachurim egyesület ezévi rendes közgyűlését. Stern Ödön elnökhelyettes magasszárnyasú megnyitó beszéde után Spiegel Andor főtitkár beszámolt az egyesület működéséről, rámutatott a nagy fáradtsággal és önfeláldozó munkával elért eredményekre, aranyban díjelt. eljenni azt, hogy az egyesület a zsidó ifjúság otthonává lett, ahol a tagok nemcsak lelki és tudományos szükségleteiket elégíthették ki a nagy áldozatok árán fenntartott temp'om és a gazdag, bő tanügyi program által, hanem ezenkívül még társadalmi igényeik is az állandóan gyarapodó hatalmas könyvtár és a zsidó irányú hetilapok beszerzése által ki lett elégítve. Megemlékezett az egyesület diszelnökeiről és szellemi vezérei-ről: főújszt. Reich Koppel főrabbi úrról, valamint Sussmann Viktor, Steif Jonathán rabbi urakról, óbudai Freudiger Abrahám és dr. Deutsch Adolf urakról, akik az egyesületet minden erejükkel és tehetségükkel támogatták. A Molnár Dénes pénztáros által bejelentett évi zárszámadás után a közgyűlés a fejméltványi egyhangulag megadta.

— HÉBERNYELVŰ FURCSASÁG. Ben Jehudának, az ismert héber nyelvésznek fia: Ben Awi, ki akar adni több héber könyvet — latin betűkkel. Hogy a civilizálatlan, saját írással nem bíró népek irodalmi termékeit latin betűkkel adják ki, az érthető. De micsoda beteg furcsaság az, hogy a szamojéd, eszkimó, indián, néger latinbetűs irodalom mellé most a héber is kerül?

— A MUNKACSI REBBE MAGYARORSZAGON. Kisvárdáról jelenti tudósítónk: »Spira munkácsi főrabbi, mint minden évben, az idén is Adar 7-ét Nagykállón az ottani »Jahrzeit«-on töltötte. Onnan pénteken visszajövet, a főrabbit a nyíregyházi pályaudvaron, sokfelől

cszesereglett lelkes chaszidim-tömeg várta. A szabotsmegegyel Nagyhálás hitközség meghívásának eleget téve, a Rebbe a szombatot több száz híveinek társaságában ott töltötte. A Rebbe környezetében voltak a nyíregyházi, csapi, cigándi, dombrádi, radványi, bökényi és bercei rabbik. Kisvárdáról (ahol odajöveteléhez bizonyos oldalról akadályt gördítettek) kb. 120 híve utazott Halászra. — Ezen alkalomból ott Talmudtóra- és Jesiva-célokra nagyobb összegeket snóderoztak. (Sch.)»

— TALMUDI KONKORDANCIA KÉSZÜL. Rabbi Kossowsky jeruzsalmi tudós multkor fejezte be a Misna konkordanciáját, azaz a Misna szókincsének teljes összeállítását. Most az a hír érkezik Jeruzsálemből, hogy a nevezett hangyaszorgalmu tudós arra a gigászi munkára vállalkozott, hogy a Talmud konkordanciáját megalkotja.

— EREV PESZACH EZ IDÉN SZOMBATRA ESİK és így fontos és időszerű Welcz Izrael pesti rabbi »Chojk lejszroel« könyvét, amely a héber mellett jiddisül is megjeleni, megszerezni. Ár: 1 P 20 fillér portóval.

Felkérjük t. vevőinket, hogy a

purimra rendelt felvágottaknál

torlás elkerülése céljából b. rendelésüket velünk kellő időben közölni sziveskedjenek, hogy úgy a felvágott minősége, mint diszitése szempontjából a lehető legmagasabb igényeket kielégíthessük. Vidékre utánvételes postacsomag szállítás.

Husvétii פסח של füstöltárak már előjegyezhetők.

SKREK LIPÓT

orth. כשר szalámi és füstöltus
különlegességek gyára
BUDAPEST VII., DOB-U. 27.
Telefonszám; József 124-17.
Sürgőnyelm: „SKREKSZALÁMI“

— AMERIKAI VENDÉG-RABBI POZSONYBAN. A mizrachista cionisták Pozsonyban nagy konferenciát tartottak. Az összejövetelen megjelent Rabbi Meir Berlin, az amerikai mizrachisták elnöke, aki most Palesztinában él. Az agudista bécsi „Jüdische Presse“ ebből az alkalomból megemlíti, hogy Rabbi Meir fia a wolochini világhírű jesiva-vezető Naftali Cevi rabbinak és ha apját nem vesztette volna el fiatal korában, bizonyára nem lett volna mizrachista. R. Meir Berlin előadást tartott Eperjesen, Munkácson és több szlovenszói városban.

— A MESÜMEDOKTÓL A CHEVRAIG. Özv. Weinmann Fülöpné, a pesti izr. hitközség volt elnökének neje, 250.000 pengős alapítványt tett elszegényedett és gyermektelen özvegyasszonyok és férfiak részére. Csak az kaphat az alapítványból, aki budapesti és izraelita vallású. Ha az alapító családtagjai közül valaki rászorul, akkor nem kell budapestinek lenni, sem — zsidónak. A mesümedokról való gondoskodás mellett megemlékezett a zsidó gimnáziumokról, kórházakról, árvaházakról és a Vasvári Pál-utcai Sasz Chevra-ról.

Teljesen elhűlőített osztály!

ארטו' כשר של פסח

Fűszerárak és borok, szilvium és sajtifőzésű paradicsom, Rebenwuzzel fele felvágottak; orth. hitközségi macesz és tej árusítás. 30 év óta közzismert legelőcsőbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrás.

Wächter Márton

Bpest, VIII., Népszínház-u. 45

Telefon J. 24-85.

Minden rendelést és aprított tűzifa és valódi porosz kösznetet egész éven át díjmentesen hához szállítok. 10 méternél már nagybani ár.

— SZIJUM TOLCSVAN. A tolcsvai jesiva Veadar 3-án ünnepelte Szanhedrin traktátus befejezését. Tölmától sikerült, imponzánt szijumjét. Elsőnek Gottlieb Sámuel (aki immár Pápán megválasztott főrabbi) szivreható beszédben buzdította a bocherokat jirász somajimra, ami tulajdonképpen a tanulás főcélja. Beszédeket tartottak még Glück Sámuel rabbi, Fáber Herman és Breuer Ignác hitk. jegyző, Gottlieb Benő és Sándor a főrabbi fiai, Wrubel Sándor és Pollák Béla. A hangulatos ünnepély csak éjfélt után ért véget.

— A GYŐRI BIKUR CHOLIM EGYLET vasárnap f. hó 6-án tartotta rendes évi tisztújító közgyűlését, melyen a következők lettek megválasztva: Gestettner Benő elnök, Gestettner Adolf alelnök, Fischer Armin pénztárnok, Steiner Hermann elnök. Grünzweig Elek titkár.

— A CSENGERI izr. ifjúság „Tiferesz Bachurin“ egyesületet alakított. Az alakuló közgyűlésen elnök lett: Gelber Jenő, alelnök: Lichtmann Béla, Pénztárnok: Schwarc József, ellenőr: Rosenzweig Sándor-gondnok: Farkas Dezső, jegyző: Berger Elemér. A megnyitáson Jungreis Antal főrabbi magasszárnyasú beszédet mondott.

— TÓRATANITÁS ÉS A MEGBECSÜLÉSE. A váci Sasz Tórasz Cheszed Egylet csütörtök este Sewuosz traktátus befejezése alkalmából nagyszabású szijumot rendezett, amelyen megjelentek Deutsch Áron Dávid, az ujonnan megválasztott balassagyarmati főrabbi; Silberstein Dávid rabbi és a hitközség szine java. A szijumot Deutsch Áron Dávid főrabbi nyitotta meg. A befejezési aktusnál Katzburg Dávid talmudtudós, az egylet nagyhirű előadója mondott szép beszédet. Majd ezt egy halvacsa követte, melyen Silberstein Dávid rabbi szólalt fel. Utána Ungár Jónás a Tórasz Cheszed elnöke beszélt az egylet nevében, végül Leopold Hermann és Braun Jakab mondtak még tórával fűszerezett beszédeket. A szépen sikerült szijum Winkler Ignác házában lett megtartva, ki lakását már évek óta rendelkezésre bocsájítja tanulásra a Chevranak. A szüdasz miccvo összes költségeit is ő viselte.

— ALEGSZEBB PURIMI AJÁNDÉKOT adja gyermekének, ha megrendeli számára a Remény zsidó ifjúsági folyóiratot. Szerkeszti dr. Molnár Ernő. Negyedévre 1.60 P. Kiadóhivatal Budapest, IV. Magyar-u. 3. — Mutatványszám díjtalan.

Ingyen regényt ad
a
Zsidó Ujság!

Minden ujonnan belépő előfizető a következő óriási kedvezményeket élvezzi: 1. Az előfizetés csak f. évi április 1-től lesz számítva 2. Az ujságban közölt regény előző folytatásait kívánatra díjtalanul megküldjük 3. Tetszés szerint megkapja dískötésben alábbi könyvek egyikét, ajándékképpen. 4. Ami legfontosabb a gondolkodó hittestvér előtt, hogy csekély díjért hosszú hónapokon át olvashatja lapunkat.

Azon t. olvasóink, kik a rossz gazdasági viszonyok folytán nem fizettek eddig elő, sziveskedjenek kiadóhivatalunkhoz fordulni. Hitközségi alkalmazottak árendményben részesülnek.

Könyveink

Dr. SINGER LEO: Apró történetek a Talmudból és a Midrasból.
SALOM ASCH: Avrumele megjött...

Azon t. olvasók, kik mutatványszámot kapnak, felkéretnek az előfizetésnek a mellékelt csekklapon való beküldésére

Siessen Tomché Jesivósz sorsjegyet venni!

Utolsó 3 hét!

Huzás visszavonhatatlanul április f. évi hó 11-én.

— „SOMRÉ SÁBOSZ” ALMANACH. A budapesti Somré Sábosz bizottság tudvalevőleg egy almanach kiadásán fáradozik, amelyhez a szükséges adatokat a hazai orth. hitközségektől kéri. Mint értesülünk a kérdőpontokat tartalmazó nyomtatványok e héten küldettek szét a hitközségek előljörőségaihoz. Ezen kérdőpontok megválaszolása eminens érdeke a hazai orthodoxiának és a bizottság ez uton is kéri a hitközségek t. vezetőségét és t. jegyzőit, hogy a válaszokat lehetőleg még peszach előtt beküldeni sziveskedjenek, hogy az almanach szerkesztése fennakadást ne szenvedjen.

— FŐRABBI לוי ELHUNYTA. Szatmárról jelentik nekünk: „Vasárnap este hirtelen meghalt a szomszédos Nagypalád (Ruszinszko) főrabbija R. Mordechai Reinitz לוי 55 éves korában. A megboldogult, aki a volt szatmári és pozsonyi főrabbi לוי jeles tanítványa volt, hosszú időn keresztül fejtett ki hitközségében áldásos működést.” תענית

— A BIKUR CHOLIM ifjúsági csoportja a Vasuti és Hajózási Klub disztermében (Csengery-u. 68.) 1927. március hó 19-én szombat este 8 órakor PURIMESTÉLYT rendez, melyre a nb. közönséget meghívja. Meghívók minden este 8 órakor az egyet kelyiségében (VII, Deseffy-u. 23.) vehetők át.

— BALMAZUJVÁROSI ORTH. CHEWRA KADISA יום אדר ת"א napján tartotta meg évi rendes tisztújító közgyűlését Fohn Benő elnöklésével. Az elnöki megnyitó után Szigeti Rezső egyet. jegyző magas szárnyalású beszédet tartott, utalva az egyet áldásdús működésére. Megemlékezett az ez évben elhunyt Fülöp Mór volt elnökről, ki végrendeletében alapítványt tett a Chewránál; továbbá Gelbmann Ignácra, ki az egyet életben buzgó tevékenységet fejtett ki, Családja 80 pengőt ajándékozott a Chewrának. Fohn Benő alelnök indítványára Szigeti Rezső jegyzőnek buzgó munkásságáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Az utána következett választáson elnök lett: Spitzer Jenő, alelnök: Fohn Benő, (16-szor) pénztáros: Stein Ferenc, ellenőr: Hast Jakab. Választmányi tagoknak megválasztottak: Friedmann József, Markovits József, Steinberger Emii, Geiger Jenő, Schwartz József, Kohn Mór és Ornstein Dezső. A közgyűlés előtt Fried Menyhért főrabbi hatásos beszédben méltatta a közelmúltban elhalt főrabbiakat és a „Zsidó Ujság” nagynevű szerkesztőjét, Groszberg Lipótót.

— KAPISZTRÁN JÁNOS MINT RABBI IDEÁL. A „Zsidó Ujság” volt az első, amely zsidótlannak és lehetetlennek minősítette Vészi József ama a pesti neolog hitközség képviselőtestülete által megtapsolt kiszólását, hogy a magyar zsidóságnak. Kapisztrán Jánoshoz hasonló rabbira van szüksége. Azóta a külföld zsidó ujságjaiban hol gunyolódnak, hol boszankodnak eme összekasonlításán. Felhasználjuk az alkalmat, hogy sokféle, az erről szóló cikkünk egyik részletére vonatkozó kérdészködésre feleljünk. Azt irtuk, hogy ha már a rabbi tetterős temperamentumáról van szó, akkor legyen az új főrabbi a zsidóság Joselmann von Rosheim-ju. Ugy értetük ezt a hasonlatot, hogy oly lelkesedéssel álljon a zsidóság szolgálatába mint R Joselmann. A jeles férfiú a XVI. század közepén V. Károly és Luther idejében mindenütt ott volt, ahol áldozatkészéggel, bátorsággal el kellett háritani a veszélyt az üldözött zsidókról. Ugyis neveztek ezért: hastadlon hagudojl! („a nagy közbenjáró”) Fennmaradt naplója visszatükrözti nemes és önzellen gondolkodását! Lehmannak róia szóló regénye pedig megérdemelne a magyar orthodox közönséggel való megismertetését.

— A SZERENCSEI CHEVRA KADISA folyó hó 10-én tartotta zajin ádári rendes évi közgyűlését Korntzer Salamon az egyet örökös diszelnökének elnöklése alatt. Az elnöknek nagy tetszéssel fogadott megnyitóját után Schvarcz É. iás egyetli jegyző betérjesztette az előjáróság évi rendes jelentését, melyet a közgyűlés nagy lelkesedéssel vett tudomásul, örömmel adta felhatalmazását az új temetőhely bekerítésére és az alapszabályok módosítására. E célból az előjáróságot kiegészítették Stark Dezső, Kurländer Dezső, Kornitzer Károly, Groszmann Izidor és Selymes Árpád chevrai tagokkal.

— A TÓRA ÜNNEPE CSORNÁN. A dunántúli „Mehadre Hasasz” Egyet 150 tag részvételével Veadar hó 2. napján Csornán a hitközség disztermében tartotta ez évi közgyűlését. Schlessinger József hitközségi elnök a hitközség, Paskusz Károly az egyet vezetősége, Szoffer Mózes a helyi csoport nevében üdvözölte

a szép számban megjelenteket. Az üdvözlésekért és a szép és meleg fogadtatásért Berger Benő (Beled) és Holländer Pinkász (Szombathely) mondott köszönetet. A sász befejezése után az egybegyűltek kegyeletesen megemlékeztek a mult közgyűlés óta elhunyt tagokról, majd újból kiosztották a sász traktatusait. A szüdesz micvén, mely a reggeli órákig tartott el, felszóltak: Fohn csornai, Silberstein beledi, Szoffer tetti, Rubinstein jánosházi, Steiner gyömőrei főrabbi, Einhorn szombathelyi, Goldmann németkereszturi, Klein csornai rabbi, Dirnfeld pápai rabbi, Blochenheim Simon s még többen. Megemlítjük még, hogy az egyesület újra kötelezte a tagokat, hogy szigoruan tartsák be ezt a hat pontot, amely a tóra szellemében való gyermeknevelésre, a kávéházi léha mulatozásokra, mulatóhelyek látogatására, a mai divat szertelenségére, a szemérmesség megőrzésére vonatkozik.

Zsidó háziasszony

ne főzze mással kávéját, mint a Fodor Jakab és Társa cég által gyártott és a budapesti aut. orth. hitközség rabbinátusa hechszerjével ellátott

feltétlenül כשר

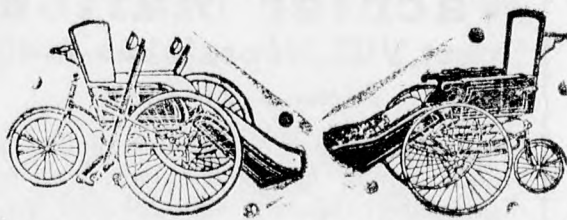
UHU pótkávéval

Iz, szín s zamat tekintetében is כשר

Kapható minden fűszerüzletben.

Gróf Jenő

speciális betegkocsi gyártó

Budapest, VIII., József-u. 54. Telefon: J. 28-14.

Aki általam a מצות szükségletét megrendeli, annak nem kell sorba állni és a Maczoszt — hitközségi árban — díjtalanul haza szállítom.

Befizetéseket és megrendeléseket egész napon át lehet eszközölni a Budapesti aut. orth. izr. hitközség elárusit helyén:

STEINMETZ MANÓ

כשר של פסח orth. fűszer- és gyarmatáru kereskedés
Budapest, VII., Klauzál ucca 20.

FRITSCH

hajművészeti műterme

Budapest V, Dorottya-u. 1.

(Gerbaud-palota)

Telefon: 76-37.

7. sz. modell.

Közkedvelt, oldaltválasztékú faşon, rövidre vágott oldalrészekkel, nyakba alkalmazható csavarral és anélkül is hordható.

Haarkunstwerkstätte

1. sz. modell.

Célszerű „Bubifej” faşon, kiválóan könnyű kidolgozásu. Bármilyen koru hölgynek kitűnően illik.

Haarkunstwerkstätte

Egy fogásra tökéletes!

Minden faşon legfinomabb kézimunka, Garántáltan tiszta, tartósan hullámosított, vágott hajból készült. Kész modellek minden színben és faşonban állandóan raktáron Kipróbálás díjtalan!

Levélbeli érdeklődésnél válaszbélyeg csatolandó. Minden árban kapható.

5. sz. modell.

Oldaltválaszték, homlokhoz ondulált frou-frou. Fiatalos, bájos jellegű a leheletszerű könnyű kivitel és a sok ondulatio kölcsönzi

— ZAJIN ADAR FEGYVERNEREN. A fegyverneki ortodox hitközségben kegyeletes áhitattal ülték meg Adar hó 7-ét Liebermann Adolf rabbi helyettes a keli szakasz első verséből kiindulva megemlékezett az elhunyt zsidó nagyságokról közöttük Groszberg Lipótról, a Zsidó Ujság megalapítójáról.

— SZIJUM BODROGKERESZTURON. Az elhunyt főrabbi R. Mose Gins z. c. l. járzeitja alkalmából Éruwin traktatusának befejezésekor benső áhitattal és kegyelettel megült szijum volt. Az elhunyt főrabbi utódja Schlesinger Hermann rabbi 1 1/2 órában át gyönyörködtette hallgatóit charifesz és mágidesz előadásával. Utána Hauer Salamon és Silbermann Mór a hitközségben ismer talmudtudósok beszéltek az elhunyt nagy cz. dik szelleméről adó hésegéről a jelenlevők nagy igyelmel és érdeklődése mellett.

— TRENCSENI RABBIT KERES. A trencsényi neológ hitközség, amelynek rabbiszéke dr. Fischer Benjámint pesti rabbisága óta betöltetlenül áll, rabbit keres. Konzervatív irányban akaratuk vezettetni a hitközséget. Az új főrabbi összjövedelme évi 30 ezer cseh korona.

— A ZSIDÓ NÉPDALOK GYŰJTŐJE. Tel Aviban meghalt a multkor Joel Engel, aki egykor az orosz zene egyik kiváló művelője és jeles zenekritikus volt, majd teljesen a zsidó zene kultiválására adta magát és különösen a zsidó népdalokat, gyermekénekeket és chaszid-melódikákat gyűjtötte.

— **Peszách törvényei** = הלכות פסח fordította és magyarra fordította Klejn Jenő rabbi, fővárosi vallásbíró. Minden zsidó házában nélkülözhetetlen. Nagy jelentőségű, uttörő munka a magyar-zsidó irodalom terén. Hasznos tankönyvül is szolgál, mert minden egyes oldalon közli pontozottan a Sulchan Aruch eredeti héber szövegét a vele szembe fordított magyar szöveg mellett. Hirneves ortodox rabbi felülvizsgálták és kitűnőnek találták. E könyv, amely nagy 13-as kvadrát alakban jelent meg, igen csinos kiállításban, modern finom papíron nyomtatva, 74 oldalra terjed. Ara fűzve, portón kívül, 2,60 pengő, tejjes, finom vászon díszkötésben, aranyfedélművel 3,60 pengő. Visszonteladóknek árengedmény. Megrendelhető a fordítónál, lakik: Budapest, VIII. ker., Szilágyi uca 1/b. II. em. 1.

— AKI MAR 68 ÉV ELŐTT HARCOLT. Vasváron most hunyt el 90 éves korában Breiner Mór kereskedő, aki mint osztrák-magyar katona már 1859-ben Custozza mellett kitünt vitézségével.

— SEGJTSEGI! Magányos asszony, kit teherautó elütött és sebesülte kezével nem képes megjelést szerezni magának, ezután fordul a jószívű hittestvérekhez. Adományok özv. Müller Béláné címre a kiadóra küldendők.

— MINT VELUNK KÖZLIK, Weisz Béla és Tsa Bankháza az emult sorsjáték alkalmával ismét sok ezer pengőt fizetett ki szerencsés vevőinek, ezért ajánlatos náluk sorsjegyet vásárolni.

CSALÁDI HIREK

Frankfurt a/M.-ből f. hó 15-iki kelettel táviratozzák lapunknak: »Ma déli 1 órakor tartotta itt esküvőjét óbudai Freudiger Dávid budapesti gyáros a híres frankfurti Beer & Sondheim cég beltagjának, dr. Sondheimnek leányával, Ellen Augustza kisasszonnyal. Az esketési szertartást Susmann Viktor budapesti orth. rabbi végezte.«

Mandi Tilda urleányt Sopronból, eljegyezte Paskusz Salamon Csorna. Minden külön értesítés helyett.

Ez uton teszem közhírré, hogy **Kiskunhalason Strau Vilmos szőlőtelepén** saját magam szüretelt **פסח של kitűnő boraimat** eladom nagyobb és kisebb tételekben literenként **96 fillérért.** — Ugyisint hosszú éveken át fennálló pászka-sütődemet, amely a helybeli orth. főrabbi úr felügyelete alatt áll a legmodernebben átalakítottam és jó hírnévben álló szép pászkaimat a legolcsóbb árban árulom. Tekintettel az idő rövidségére úgy a borra, mint a pászkaóra a t. érdeklődők b. rendelésüket mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Hofstädter Leó, Mezőkövesd.

Stühmer-féle csokoládé

Orth. כשר

A budapesti aut. orth. rabbinátus felügyelete alatt. Kapható minden jobb fűszer-, csemege- és cukorka üzletben. Visszonteladók az eredeti hechszer másolatát kapják.

Gyár: VIII. ker., Szentkirályi-ucca 8. szám.

HOLCZER LIPÓT
kazinczi uccai templom kántorának kitűnően sikerült grammofonlemezai:

1. Kodausch-Kodausch — Boruch Kwaud
2. Hamehadesch Betávau — Kidusch
3. Emez ki ato — B'jam simchaschem
4. Wesewrew
5. Owinu Malkénu
6. Ribaunau sel ulom
7. L'chu nerannenu
8. Kaper chatoénu
9. Kol nidré . . .
10. El molé rachmim

SCHMID NŐVÉREK
IV., Apponyi-tér 1.
régí grammofon szakküzet

NEUSTADT DÁVID
cukorkagyár SZOMBATHELY

Ajánlja megbízhatóan köser első. rendű gyártmányait superior four-res, dragee a legversenyképesebb drak mellett.

Referenciák a szombathelyi orth. főrabbinál

Legkiválóbb minőségű

של פסח TEÁT

a budapesti orth. Rabbinátus felügyelete alatt szállit 30 év óta fennálló cégem.

Kovács Herman
leaimportőr
Budapest, VII., Bethlen-u. 29
Telefon: József 13-81.

Saját termésű

kitűnő jó ízű **פסח של zöldbéres RIZLING-BOR** 12% P 1,20, 15% aszú P 1,60 nálam kapható. — Kérem a t. venni szándékozókat hordot és pénzt beküldeni. Szállitást vasuton. Jó kiszolgálást biztosít.

Kohn Sámuel, Balatonszemes.

A felcserélt slachmonesz

— Solem Alejchem rajza —

A chéderről, a reberéről, a rebbecenről már sokat meséltem nektek. Hadd mondjam el most purim tiszteletére Eszternek, a rebbecék lányának és Motl bátyámnak történetét. Elejétől végig, úgy amint megtörtént.

I.

Ha a megillabeli Eszter csak félig olyan szép volt, mint akiről ez irás szól, akkor nem csodálni való, hogy belészeregetett a perzsák királya. De az emberi sors nem egyenlő! A mi Eszterünknek meg kellett elégedni azzal, hogy kis íalunk apraja-nagyja veszi körül szeretetével. Apraja közé én is számítottam. Nagya közé pedig a bátyám Motl. Motl már harmiczo is elmúlt. Melléngt hordott, mint a nagyok. Órája is volt, vastag aranyláncsal. Ha jól emlékszem, a hajusz helyén már valami feketeesség is ütközött. A falubeli lányos mamák már tán számításba is vették.

Hát igen! Motl szerette Esztert.
— Honnan tudom? — kérditek.
— Van rá csalihatatlan bizonyítékom. Nem is egy.

Azt hiszitek, nem tudom, miért jár Motl bátyám — ki már a chéderről ki-nőlt — szombat délutánoként még mindig »perek«-ra a rebbehez. Nem a rebbe és nem a »perek« kedvéért. Hanem... de hisz már sejtitek, hogy kinek a kedvéért.

II.

Mióta Motl a chéderről kikerült, keveset forgatta a gemóret.

Ide-oda járt, mintha sok dolga volna. Vagy ült és a levegőt bámulta. Irkált-irkált is néha. De ezt csak titokban. Írásait mint valami kincset dugdosta. Apám haragudott rá. Elmondotta mindennek. Leggyakrabban semmiházinak. Ez a név nagyon tetszegett neki. De anyámnak nem tetszett. Pörölt is érte.

— Hol is veszed ezeket a csuf neveket. Maholnap már asszonyt hoz a házhoz és te még mindig úgy beszélsz vele, mint valami rossz chéderyerekkel. Semmiházi és megint csak semmiházi.

— Igenis, semmiházi. — De nem az. — De bizony.

En nem tudom, hogy a ti születek hogy szokták, az enyéim ezen az egy pár szón óraszám eldúskáltak. Oldalakat irhatnék róla. De nem szokásom... A gemóreről megfeledezett Motl, de a reberől nem.

— Vidd ezt a levelet a rebbehez — szólt hozzám purim reggel — és add át jó kívánságaimat.

A jó kívánságok a levélben ékes héber rigmusokban is tolmácsolva voltak. A versezet felett cifra »Mogendovid« diszlett. Összehajtott lapjai között pedig két rubeles bankó rejtőzködött.

— Ha visszajössz, kapsz tíz kopeket — tette meg hozzá bátyám.

— Mindjárt szeretném látni — mondtam?

— Akasztófavirág! Tán nem bizol benem?

— Isten ments! De már ilyen a természetem. Késpénzt szeretek látni. Mit gondoltok, ki győzött?

Diadallal indultam kifelé. A konyhában újra megfogott.

— Ezt a levelet meg Eszternek adod... Érted, Eszternek... a kezébe...

— Igen, értem, Eszternek... a kezébe — hungorítottam sokatmondóan.

Ezen újabb fejlemény után más az én helyemben bizonyára a dupláját kérte volna. De nekem nem szokásom...

III.

Motl, Eszter; Eszter, Motl. Összevissza kavargott e két név agyamban. Tudom, amit tudok, de mit irhatott a bátyám Eszternek? Nógat a kíváncsiság ördöge: Olvasd el. Semmi az. Nem harapsz le belőle, ha el is olvasod.

Mint a parázs égeti kezemet a levél. Széjje! nyitom. Milyen irás! Milyen munka! Mint valami kis Megilla, szakavaltot szőfer kezéből.

Olvasom. Hát hiszen ez maga a Megilla. Alatta apró kis rasi befűk gyöngy-sora. Ez meg a magyarázat.

De mit meséjlek róla sokat. Itt következik szóról-szóra, olvassátok.

»Ajándék Mordechajtól Eszternek.«
»Egy zsidó férfi élt vala Susán városában, neve Mordecháj.« (Egy ifju bocher élt egy kis városban. Neve: Motl.)
»Es felnevelé Hadasszát, azaz Esztert« (és szeretett egy hajadont, kit Eszternek nevezének). »A leány pedig szép alaku

és szép ábrázatu volt« (és aki a világon a legszebb volt). »Nem mondtotta meg Eszter« (Eszter pedig nem árulta el a titkot). »Mert Mordechaj reá parancsolt« (Mert Motl így kívánta). »Es minden nap« (Minche és Maárv között) »Eljőrogajott Mordechaj a ház elé, hogy megtudja Eszter jólétét.« (Eljőrogajott Motl Eszterék háza elé, hogy lássa őt) »Es midőn elérkezett a sora Eszternek« (Ha elérkezik Eszter ideje) »Es királynővé tette őt Vasti helyett.« (Chüpe alá vezeti és feleségül veszi.)

Nos, mit szóltok Motl bátyám bibliai magyarázatához?

Nekem tetszett. Bizonyára nektek is. Hogy tetszene a rebbenek? Erre nagyon kíváncsi voltam.

Csakhogy milyen uton-módon kerül a levél a rebbehez. Ez fogas kérdés.

Hopp! Megvan! Nagyszerű idea. Olyan igaz, minthogy zsidó a nevem.

Hát nem hallot még olyat a világ, hogy valaki tévedett? Igen, tévedett. Tán a postás még sohasem tévesztette össze a leveleket?

»Tévedni emberi dolog.« Hallom mindig. En is csak ember vagyok. Punktum.

IV.

Hangos szóval, mint ahogy purimkor illik, nyitottam be a rebbehez.

Egy lélekzetvétellel elmondottam Motl összes jó kívánságait és átadtam a Megillát.

A rebbe felnyitja. Nézegeti. Forgatja. Tapogatja. A földre néz, mintha keresne valamit. Keress, csak keress jó öreg — gondolom magamban — találsz benne, amit nem is kerestél.

Felveszi a nagy okulárét és belefog a Megillába. Arcrándulás nélkül olvasta végig. Csak a végén hagyta el ajkát egy gyöngye sóhaj. Mint akit valami csalódás ért.

— Várj egy kicsit, irok én is egy pár szót Motl-nak — fordult hozzám.

Amíg a »pár szó« megiródik, kimentem kissé körülnézni. A konyhában purimi hangulat volt. Sütött-főzött a rebbecen és Eszter. Kinálgattak diós kindlivel, Hámann galuskával. De nekem most máson járt az eszem. Egy óvatlan pillanatban végre a kezébe csusztajtam Eszternek a levelet. Ragyogó arccal futott a bubos mögé, hogy elolvassa. De a má-

Paróka a legfinomabb kivitelben és legjobb anyagból legutányosabban

Firtinger Rezső Parókakészítő specialitánál szereshető be. VIII., Muzeum-körut 2. Bejárat ASTORIA drogerián át.

של פסח Bergonyalizi, kakao, ecetesessencia, szilva, szappan, paradicsom, paraker, csokoládé, maczsez és maczsezliszt összes fűszerárak a legolcsóbb gyári árban kaphatók.

FISCHLER GYULA
VII., Klauzál-tér 14.

Általánosan elismert! Referenciát a helybeli orth. főrabbi ulyjt.

ארטה כשר
Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon!

Posztó-, divatszövet, szabókellekek áruháza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben — Billiard és játékasztal-posztó

Seidner Lipót áruházában, Budapest, Kertész-u. 43. Telefon: 134-74.

A Zsidó Ujság előfizetőinek 5 százalék kedvezmény!

של פסח dessert gyártása megkezdődött
WEISZ MÓR keksz-, kétszersült-, és teasüteménygyára Budapest, VII., Dob-utca 22. szám.

SIRKÖVEK A legolcsóbb árban kaphatók

ADLER J. sirkőraktárában Budapest, VII., Károly-körut 7. Szombaton és ünnepnapon zárva.

sik pillanatban már haragos nyílak lövéltek rám szép szeméből. Nem tejszhetett neki a »slachmonesz«. Idegesen gyűrte köténye zsebébe. Szólt is hozzám. Hogy mit, már nem hallottam. Befutottam a rebbehez.

A »pár szóból« ugylátszik egész levél lesz. Türelemlenül várom a befejezését. Végre megkapom a levelet és újból jó kívánságokkal köszönök el.

Már az udvaron vagyok, miko: Eszter utánam fut. Szemei könnyesek, hangja részket a haragtól.

— Vidd ezt Motl-nak — mondja röviden és már nincs is ott.

Aki Alef!t mond, annak beszé is kell mondania. Hadd lássam hát a válaszokat is. A rebbe és Eszter, a rebbeé az elsőség.

Ime a rebbe levele:

Szeretett tanítványom Motl!
Nagyon köszönöm szíves jókívánságaidat, melyeket purim alkalmával küldtél. Jól esik, hogy évről-évre megemlékezel rólam, de a tavalyi »slachmoneszod« más volt, mint az idej Megilla-magyarázat, mellyel megtiszteltél. Ne vedd rossz néven, volt tanítótól, ha őszintén megmondom neked, hogy bizony nagyon furcsa az a magyarázat. Susan városáról azt mondod te, hogy kis város volt. Egy chéder gyerek is tudja, hogy Susan hatalmas, nagy főváros volt. Az meg hol vagyon megírva, hogy Mordechaj bocher volt? És miért nevezted egyszer Mordechajnak, másszor meg Motl-nak. »Nevelni«, »szeretni«, ezt a két szót is összezavarod. Más az értelme és más a gyöke mindegyiknek. A végén pedig aztán már teljesen fejtejtőre állított a dolgokat. Összetévesztetted Vasit Eszterrel. Achasverust Mordechajjal.

En ennek a furcsa Megillának hasznát nem veszem, visszaküldöm hát ezennel neked, kedves Motl barátom. Egyébiránt pedig áldjon meg a jó Isten, minden jóval, mint azt igaz szívből kívánja stb., stb.

Ezt jól megkapta! Aligha fog többet Megilla magyarázatokat írni.

A java még hátra van. Lássuk csak, mit felelt Eszter. Felbontom a levelet, hát kihull belőle két rubel. Igen két rubel. Ugyanaz a két ropogós bankó, amelyet Motl küldött a rebbenek.

A levél rövid két sorból állott.
»Motl! Nesze a két rubeled. Adomány nem kell nekem. Ilyen slachmoneszre nem számítottam...«

Ennyi az egész. Egyéb semmi.
Ezt a levelet se teszi Motl az ablakba.

De mit beszélnek Motl-ról. A tiz kopeket már megkaptam tőle, most már csak ugyanannyi nyakkevest várhatok, ha még tudja a tévedést.

Más az én helyemben a leveleket őszszetéli, a pénzt zsebredugja és hallgat. De nekem nem szokásom...

A rebbe és Eszter véleményét már tudom, kíváncsi voltam még apáméra is. Apám ugyan nem rebbe, de ezt a Megillát ő jobban fogja megérteni.

Az egész paksamétát átadtam tehát apámnak.

V.

Hogy a mi házukban mi történt ezen a purimkor, arról jobb nem beszélni. Ha

bátyám Megillastilusával élnék, akkor mondhatnám »Es Susan városa fenekes-tül felfordult.«

Azt is megtanultam ezen purimkor, hogy ami az embernek rendelve van, azt el nem kerülheti, még ha nyakkeves is az. Megkaptam azt a bizonyos tízet, de talán több is volt.

A SORS UTJA

— ÉLETKÉP —

Írta: MANHEIM-MEHR IDA 7)

Az eddigi közlemények tartalma:

Rózsit, a rabbi kisleányát, aki szülei akarata ellenére szombaton jégre ment és vízbe esett, jeges vízből kimentő Mérei ügyvéd Miska gimnázista fia. A fiú, akit otthon nem neveltek zsidó tradíciók szerint, megismerkedik a rabbi házában a zsidó vallás bensőséges voltával. Nagy szorgalommal készül barmicvojára a rabbi két fia Salamon és Móric segítségével. Mikor bátyja, Ede hazajött az egyetemről elhatározza, hogy elviszi a rabbiékhöz széderre.

Midőn beléptek az előszobába, mely konyha is volt, a papné még itt foglalatzkodott, Rózsika is mellette volt, tán sült tojás, vagy mi volt kezében, amelyet éppen a szobába akart vinni. Julis tornát reszelt, a szagarogtón megütötte orrukát.

A papné eléjük jött, Rózsika elküldte magát: Miska! — aztán rohant be a tojással hirül adni: Miska már itt van és még valaki jött vele!

Miska bemutatta bátyját.

— Lám — mondá a papné, amint őket bevezette — mily okosan cselekedett a mi Miska barátunk, hogy elhívta bátyját is, aki hazajött az ünnepre.

Amaz bocsánatot kért, hogy eljönni bátorzkodott, de ő még nem látott széder-estet és Miska biztatta, hogy majd szívesen látják az ő kedvéért.

— Miskának igaza volt — mondá a tisztelendő ur —, nemcsak az ő kedvéért, de ma szívesen látunk bárkit is, aki a széderben részt akar venni.

Hellyel kínálta meg a vendégeket, ő maga is leült már párnás karosszékebe, a fiúk bort töltötték a poharakba. Malvinka

meg egyet-mást rendezgetett a fehér damasztal leterített asztalon, a papné elővette és kiosztotta a »hagadákat«, ki-ki elfoglalta a helyét és a pap kezébe vevé borral telt serlegét, megkezdé a kidust és mesélé lelkes, ékes szóval Izrael rabszolgaságát és szerencsés kivonulását Egyiptomból, a faraók országából.

A papcsalád tagjával vele mondták a héber szöveget, Ede és Miska azonban csak hallgatták a tisztelendő ur elbeszéléseit, ki kedvükért az egész szöveget lefordította magyarra, közben magyarázva az asztalon elhelyezett kovásztalan kenyér, zöldségek és egyebek jelentőségét. És valóban, a rabbi ur érdekesen tudott beszélni, nem is gondolta Ede, az ügyvédjelölt, hogy a ceremónia őt érdekelni fogja és hogy az valóban ily ünnepélyesen fog reá hatni; inkább Miska dicsérő szavai Malvinról ése gy kis szórakozás téménye indította őt arra, hogy Miska öccsét elkísérje.

E szép fiatal leány azonban, kire bár gyakran átpillantott, ha felemelte selymes pillát, oly zavartalan s nyíltan tekintett vissza reá, oly kedélyesen naivul cseveggett, hogy rögtön belátta, ez más szabású, más nevelésű leány, nem olyan, mint akik magukat Budapesten a diákok által kísértetik a korzón. — Okos, szellemes, de házias és tisztelget parancsoló. Ezzel nem lehet flirtelni.

(Folyt. köv.)

Hirdetésekért és pályázatokért orthodox szempontból a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

Szerkesztői üzenetek

Győr. A hirdetések (és pályázatok) tekintetében a világon egyetlen orthodox lap sem gyakorol orthodox szempontból nagyobb cenzurát mint mi. Tessék a »Jüdische Presse«-t vagy az »Israelit«-ot a kezébe venni s azonnal meggyőződést nyerni állításunkról. Lelkiismeretünk nyugodt, amidőn a hirdetések élén mindig kijelentjük, hogy azokért orthodox szempontból nem vállalunk felelősséget.

Érdemklődő. Kisvárda. Mult számunk »Nemes lelkű matróna halála« c. híre annyiban tényleg téves, hogy az elhunyt nem volt az ungvári főrabbi z. c. l. huga, hanem sógornője. Ugyazintén sógornője volt a szikszói főrabbinak R. Saul Ehrenfeld z. c. l.-nak is.

Békéscsaba. Olyan könnyen megsemmeny. Konkrét esetről van szó?

SAJÓSZENTPÉTER. Közölni fogjuk, de kis türelmet kérünk, mivelhogy a tartalma majdnem ugyanaz, mint a folyó regényünké.

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vas-
tagon szedett betűkből 32 fillér.

Pályázatok felvételnek: Sip ucca 10,
Hirdetések díja előre fizetendő.

A nyirtassi orth. izraelita hitközségben metszői állás van üresedésben. Az illetőnek jó talmudistának, bal tefilonak és bal körenek kell lennie. Megkivánjuk, hogy strómliban járjon. Fizetés megegyezés szerint. Költségek csak a megválasztottnak térítetnek meg. Mohel előnyben részesül. Ajánlatok május hó 1-ig nyújtandók be. — Az elnökség.

Egy baromfimesző, elsőrangú előimádkozó, keres nagyobb hitközségnél alkalmazást. Weiszberger, Szalmár, Csokonai ut.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Groszberg Jenő

A közelgő ünnepek alkalmával van szerencsém kitűnő minőségű orth. **boraimat**

ajánlani. — Állandóan raktáron tartok egy I-rendű tokaji, valamint józamatu pecsenye és asztali borokat a legolcsóbb árban.

GE CZOVITS VILMOS borpince,
VII. Klauzál-tér 16.
Telefon: József 114-69.

Egyetlen szombattartó szállító cég

Budapest: **Schwarz és Salgó**

Cégtulajdonos: **Salgó Jakab**
BUDAPEST, Dohány-u. 10.
Telefon: József 123-42.

Most jelent meg!

Peszach törvényei,

Magyarra fordítva, részletesen elmagyarázza Peszach összes törvényeit. Az eddigi hiányt pólló, értékes mű gyönyörű kiállításban jelent meg.

Ára fűzve: 2'60 P. Diszes vászonkötésben arany fedélynyomással 3'60 P.

Kapható a kiadónál:
KLEIN JENŐ rabbi
Bpest, VIII., Szilágyi ucca 1/b.

Orth. **szilva**

fűszerárak, ecet, cacáo, burgonyaliszt, valamint hitközségünk általi Maczesz és Maczesziszti elárusítóhelyén legolcsóbb árban kapható.

Muncsik Gyulánál

Kazinczy ucca 38., Dob ucca sarok.
Megrendeléseket házhöz szállítok.

szilva

boszniai szilva

nagybányai szilva

Nagybani egyedüli elárusító: **FISCHL MÓR** Budapest, VI., Hajós ucca 31.

!! בשורת ספר חדש !!

יצא לאור ספר הגדה של פסח עם פי ערבי פסחים (מחוק סי דפים) החפץ בו יפנה בשילוח המעות מקדם (P. 2.16) על האדרסה:

Blum Bención, főrabbi, Szarvas.

orth. **szilva**

Csokoládét, desszertet, cukorkát és süteményt legfinomabb kivitelben készít és szállít

SALCZER és FRIEDMANN
cukrászok, Pápa

rel a pápai orth. izr. rabbinátustól és az országos hitközségtől, ezeken kívül cégünk személyes megbízhatósága kaschrusz tekintetében elismert.

Orth. **szilva**

fűszerárak, valamint hitközségünk általi Maczesz, Maczesziszti, és tejelárusítóhelyén legolcsóbb árban kapható

KATZ M.
Rombach-u. 14.

Maczeszt és minden fűszerárut házhöz szállítok.

Helyi orth. főrabbi ur
hechserejével ellátott

SZILVORIUM

szilva

minden mennyiségben a legolcsóbb napi áron kapható: **Kepes Albertné** Berettyóújfalú.

GALLÉROKAT,

frakk mellény új eljárással 8 óra alatt is kifogástalanul tisztít

a „**KIRÁLY**“ gőzmosoda, kelmefestő és vegytisztító

IV, Magyar-u. 6., V, Bálvány-u. 23., VII, Király-u. 15., VII, Dohány-u. 20. Telefon: 191-33.

A vidék részére külön postaosztály

Ugyanott a legkiválóbb vegytisztítás és kelmefestés.

Az új tisztítási eljárás folytán a gallérok háromszor annyi ideig tartják meg épségüket mint eddig.

Apró hirdetések.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egy szeri beiktatása 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: VII. Sip ucca 10. Jelzés levelek keltős borítékban, válaszbélyeggel, ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

FISCHER házasságokat csak jobb körökben ajánl. Dohány-u. 68.

JOMODU, kitűnő családból való önműlő, nagy jövedelemmel rendelkező uriember nősülne. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

VAGYONOS család férjhez adná leányt nagyobb hozománnyal. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

GAZDAG, független uriaszony, kinek tekintélyes készpénzhozományán kívül értékes ingatlana is van, férjhez menne önműlő, középkorú uriemberhez. Bővebbet FISCHER-nél, Dohány-u. 68.

TIZENKILENC éve közvetít házasságokat Nagy Jenő, Rákóczi ut 57/b, Telefon. (Cégnélküli levelezés.)

BENŐSÜLDHET intelligens, vallásos uriszabó elsőrangú vidéki szabóságba. Cím a kiadóban.

Állást nyer.

KERESEK egy szigorúan vallásos, orth. 30-40 év közötti nőt, ki engem a háztartásban helyettesítene. Wosner Jánosné, Szombathely.

Állást keres.

ÜVEG- ÉS PORCELLANFESTÉSZET és annak beégetéséhez pénzes társat keresek. Szakismeret nem szükséges. Szíves megkeresés esetén cím a kiadóban.

A HAZTARTÁS minden ágában jártas előkelő családból való intelligens leány háziklisszany, esleg mint perfekt gyors- és gépirónői iradai alkalmazást keres olyan családnál, hol rituális koszt, jó bánásmód és a szombat megtartása biztosíthatik. Cím a kiadóban.

TÖNKREMENT 40 éves kereskedő, ki kitanulta az aprómarha vágást, melyről 3 orth. rabbittól bizonyítványa van, jó előimádkozó és vállalja a sameszi teendőket, elhelyezkedést keres. A hitestvérek megkeresését »Megélhetés 613« jellegén a kiadó továbbítja.

JOGTUDOMÁNYI doktor szombattartó ügyvédnél ügyvédjelölti állást keres. Mint nyug. államv. uti tisztviselő arcképes igazolvánnyal is rendelkezik. Tekintve, hogy szombattartás miatt oly csekély az elhelyezkedési lehetőség, kéri a szombattartó ügyvédek szíves megkeresését. Cím a kiadóhivatalban.

NAGY GYAKORLATTAL bíró mérlegképes könyvelő, borszakmában jártas fiatalember keres szombattartó cégnél szakmaválogatás nélkül állást. Választ »Kitűnő munkaerő« jellegére kér.

Fenákel Jónás

zsr és baromfi kereskedése az orth. rab-
bíság felügyelete alatt.

Budapest, VII., Kazinczy ucca 52-54.
Naponta friss áru. Házhoz szállítás,
Telefonhívó J. 34-76.

Boon's-cacao

Burgonyaliszt, ecetszesz, uborka, szilva, szappan és az összes létező husvétí fűszerárak a legolcsóbb és legmegbízhatóbbak

AMSZEL SIMON-nál
Budapest, VII., Dob. utca 23. szám
Videki rendelések pontosan eszközöltenek.

**PANETH-féle
orth. כשר
SZALÁMIGYÁR
Debrecen**

Értesitem t. vevőimet, hogy az idén **husvétí חמץ של ארזות** fogok gyártani, a megszokott elsőrendű minőségben. Előjegyzéseket már elfogadok.

Cím: Paneth Szalámigyár Debrecen.
Telefon: 7-22.

Nagy szerencsében részesülhet,

ha nálunk vesz részt az osztálysorsjátékban.
Főnyeremény szerencsés esetben

ÖTSZÁZEZER PENGŐ.

Minden második sorsjegyre nyer!
Rendeljen tehát mielőbb sorsjegyet

WEISZ BÉLA és TÁRSA

Bankház Főelárusítóknál
BUDAPEST, VII., Dob ucca 9.
Sorsjegyárak osztályonként
1/1 1/2 1/4
20 P. 10 P. 5 P.
Huzás április 9-én és 12-én
Szombat és ünnepnap zárva.

**Megnyílt a כשר
Kávémérés és uzsonnázó**

Budapest, Rombach-ucca 16.
a Tauber-féle udvari helyiségben.
felügyelete alatt.

Nyitva reggel 5 órától este 10-ig.
Olcsó szobák a második emeleten

Legszebb zsidó könyvek!

Heine: Bacharachi rabbi Ára 2 Pengő

Dr. Singer Leó: Apró történetek a Talmudból és a Midrásból. Ára Pengő 1.20

Sass Irén: Énekek éneke.
Bibliai regény . . . . . Ára . . . 3.20

Megrendelhető a REMÉNY zsidó ifjusági folyóirat kiadóhivatalában. A Remény új előfizetői 50 százalékos kedvezményt kapnak a könyveknél.

Budapest, IV., Magyar ucca 3. II. em. 3.

Hajszalakat

hölgyek arcáról, karjáról
végleg kiirtja felelősséggel

Pollák Sarolta
Budapest, Andrassy-ut 38.

"Miracle"

hajlétváltó
szer székül.
dése utasítás-
sal.

Összes szépséghibák kezelése. (Arcápolás olcsó bérletrendszerrel). Szemölcsirtás. Fagykezelések. Kérje legújabb prospektusom.

Nyomatott a HELIOS könyvnyomdában Budapest, Sip ucca 3.

Felölős nyomdavezető WEITZ KAROLY

דישע זייטונג

Zsidó Ujság

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA
MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, VII. SIP UCCA 10.
TELEFON: JÓZSEF 125-90.

ALAPITOTTA
GROSZBERG LIPÓT ז"ל

ELŐFIZETÉSI DÍJ 1 ÉVRE P. 20.-
10.-
5.-
POSTACHEQUEKONTO-SZÁM: 50.192

Akiket fügeevésre kényszerítenek

Ez a különös kifejezés celoz arra a német mondásra: »Jud', du musst Feigen essen«, amely rávilágít arra a lehetetlen helyzetre, amelybe a zsidóságot az esztelen antiszemitizmus kényszeríti. A cári Oroszország politikája volt ez: megkeseríteni a zsidóság életét a cár nevében és azután kényszeríteni, arra, hogy imádkozzék a cárért és hogy hálaimákat rebegen az uralkodó-család örömei alkalmából. E fonákság jellemzésére felhozta egyszer a zsidó prédikátor a Tóra ama szavait: »Egyiptom királya elhunyt, a zsidóság fohásza égbe szállt, az Ur látta Izrael fiait s megtudta az Ur és így parafrazálta: »az egyiptomi zsidók kényszerülve voltak ajtatosságot rendezni, az ima felszállt ugyan az égbe, de az Ur letekintett a sanyargatott népre s akkor megtudott mindent«.

A zsidó gólsz e lelki nyomorúsága nyilatkozik meg most Romániában, ahol nagy az öröm Olaszországnak a beszarábiai román annekstzió elismerése miatt. De akkor cuzista oldalról felhangzik a vád: a többi kisebbség között nem ünnepeltek a zsidók. Egyfelől nem adnak a zsidóságnak nemzeti kisebbségi jogokat, de másfelől reklamálják, hogy miért csak a templomban adnak kifejezést örömmüknek? Egyfelől a zsidó

diák gyáva gyilkosa nemzeti hős számba megy, másfelől elvárják a zsidóságtól, hogy a mai rezsim előtt hódolattal hajoljon meg. Ugyanaz a bifurkáció az, mint amelyet Magyarországon gróf Teleki miniszterelnöksége alatt láttunk: kint a külföldön a zsidóság a magyarság integráns alkatrésze, bent azonban nemzeti kisebbség, különösen, ha jogfosztáshoz ürügy kell. Ide sorolható a magyarországi szovjet gyerekes komiszkodása, amikor a vagyonukban fenyegetett polgárokat kényszeríteni akarta a

kommunizmus iránti hódolatra.

Szomorú együttérzésben botránkozik meg tehát minden józan és tisztességes ember azon, hogy a lealázott, megcsufolt, szenvedő romániai zsidóságot kényszeríteni akarják az örömré, »a fügeevésre«. Szomorú, hogy az okatlan antiszemitizmus nem látja be, hogy állampolgársági kötelezettségekre lehet kényszeríteni, de hazafias szeretetre nem, mert az utóbbi viszonyosságon alapszik csak ott lehetséges, ahol nincs fajgyűlölet és nincs jogfosztás.

A hazai zsidó sajtó kóros állapotáról

Az »Egyenlőség« mult heti száma érdekes körtünet lesz egykor a magyar-zsidó sajtó történése számára. Tüneté lesz annak, hogy mennyire eldurvult a pesti neológia félhivatalosának tenőrija, ha konkurrenciát érzett. Évtizedeken át egyedül állott a vásáron, leartatta a háborus hősi halottak és az ellenforradalmi atrocitások, továbbá a numerusz klauzusz konjunkturáját, a háboru előtt pedig hetenként »mentette« a zsidóságot az antiszemita támadásoktól. Magyar Lajos és Gábor Andor segítségével és — van-e, ki e nevet nem ismeri, mint veszedelmes és vad kommunista alakokat?

Nagyon rosszul esik tehát az »Egyenlőség«-nek, hogy más zsidó lapok is megjelentek a fórumon. Ez annál jobban fáj neki, mert pár hónap óta egymást érik az általa elkövetett baklövészek. Mint a magyar-zsidó közélet Dugonics Titusz-a, már eddig magával rántotta a mélységbe a pesti neológ hitközség elnökét, aki teljesen izolálva áll az ország neológiájában. Magával rántotta a neológ vezető-főrabbit, akit ezért mellőztek is, amikor az öt megillető méltóságot betöltötték.

A baklövészek megbosszulják magukat és így természetes, hogy a lap nem olyan fényes üzlet